

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA INFRASTRUKTURY¹⁾**

z dnia 2010 r.

w sprawie wykazu stanowisk bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych oraz pojazdów kolejowych metra i warunków, jakie powinni spełniać zatrudnieni na tych stanowiskach

Na podstawie art. 22d ust. 3 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2007 r. Nr 16, poz. 94 z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) wykaz stanowisk bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych oraz pojazdów kolejowych metra;
- 2) warunki, jakie powinni spełniać zatrudnieni na stanowiskach, o których mowa w pkt 1;
- 3) zasady oceny zdolności fizycznych i psychicznych pracowników, o których mowa w pkt 1, jednostki uprawnione do oceny zdolności oraz tryb orzekania o tej zdolności;
- 4) sposób powoływania i tryb pracy komisji egzaminacyjnych stwierdzających kwalifikacje pracowników, o których mowa w pkt 1;
- 5) wzory dokumentów potwierdzających kwalifikacje i upoważniających do wykonywania czynności na stanowiskach, o których mowa w pkt 1;
- 6) wysokość wynagrodzenia członków komisji egzaminacyjnych;
- 7) wysokość opłat związanych ze stwierdzaniem kwalifikacji i sposób uiszczania tych opłat.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) ruchu kolejowym – rozumie się przez to również ruch na bocznicach kolejowych i liniach metra;
- 2) pracodawcy - rozumie się przez to zarządcę infrastruktury, przewoźnika kolejowego, w tym metra, użytkownika bocznic kolejowej oraz przedsiębiorcę wykonującego przewozy w obrębie bocznic kolejowej;
- 3) uprawnionym lekarzu - rozumie się przez to lekarza uprawnionego na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 30 maja 1996 r. w sprawie przeprowadzania badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktyki opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w Kodeksie pracy (Dz. U. Nr 69, poz. 332, z 1997 r. Nr 60, poz. 375, z 1998 r. Nr 159, poz. 1057 oraz z 2001 r. Nr 37, poz. 451 i Nr 128, poz.1405), zatrudnionego w jednostce uprawnionej;
- 4) pracownikach - rozumie się przez to pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych oraz pojazdów kolejowych metra;
- 5) przygotowaniu zawodowym - rozumie się przez to okres zatrudnienia, w trakcie którego pracownik nabywa w sposób zorganizowany wiadomości teoretyczne i umiejętności praktyczne potrzebne do samodzielnego wykonywania obowiązków na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych oraz pojazdów kolejowych metra;
- 6) komisji egzaminacyjnej - rozumie się przez to komisję egzaminacyjną stwierdzającą kwalifikacje pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związane z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych oraz pojazdów kolejowych metra;
- 7) egzaminie kwalifikacyjnym - rozumie się przez to egzamin mający na celu stwierdzenie posiadania przez pracownika kwalifikacji do pracy na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych oraz pojazdów kolejowych metra;
- 8) autoryzacji – rozumie się przez to praktyczne sprawdzenie w miejscu pracy wiadomości i umiejętności pracownika, który zdał odpowiedni egzamin kwalifikacyjny na stanowisko

bezpośrednio związane z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, w tym prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych oraz pojazdów kolejowych metra;

- 9) egzaminie okresowym – rozumie się przez to okresowe sprawdzenie wiadomości i umiejętności pracownika zatrudnionego na stanowisku bezpośrednio związanym z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, w tym prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych oraz pojazdów kolejowych metra;
- 10) egzaminie weryfikacyjnym – rozumie się przez to praktyczne i teoretyczne sprawdzenie wiadomości i umiejętności pracownika posiadającego egzamin kwalifikacyjny, ubiegającego się o ponowne dopuszczenie do pracy na stanowisku bezpośrednio związanym z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, w tym prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych oraz pojazdów kolejowych metra;
- 11) doskonaleniu zawodowym - rozumie się przez to podnoszenie kwalifikacji i umiejętności zawodowych pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, w tym prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych oraz pojazdów kolejowych metra;

§ 3. 1. Wykaz stanowisk bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, z zastrzeżeniem ust. 2 w tym prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych, określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

2. Wykaz stanowisk bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu na liniach metra oraz prowadzeniem pojazdów kolejowych metra, określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

Rozdział 2

Wymagania kwalifikacyjne i przygotowanie zawodowe

§ 4. 1. Na stanowisku pracy bezpośrednio związanym z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych oraz pojazdów kolejowych metra, zwanym dalej „stanowiskiem pracy” może być zatrudniona osoba pełnoletnia, która:

- 1) posiada wymagane wykształcenie;
- 2) posiada zdolność fizyczną i psychiczną, potwierdzoną orzeczeniem lekarskim;
- 3) odbyła wymagane przygotowanie zawodowe na dane stanowisko;
- 4) zdała egzamin kwalifikacyjny przed komisją, potwierdzony świadectwem złożenia egzaminu kwalifikacyjnego;
- 5) zdała inny egzamin kwalifikacyjny, wymagany przy dodatkowych czynnościach na danym stanowisku pracy, potwierdzony odpowiednim świadectwem;
- 6) uzyskała autoryzację do pracy na danym stanowisku pracy;
- 7) zna specyficzne warunki wykonywania pracy na danym stanowisku pracy, co pracodawca potwierdził upoważnieniem do wykonywania czynności na tym stanowisku;
- 8) posiada inne, dodatkowe uprawnienia, jeżeli do wykonywania określonych czynności na danym stanowisku pracy są one wymagane na podstawie odrębnych przepisów.

2. Wymagania kwalifikacyjne, rodzaj i zakres przygotowania zawodowego oraz wymagany czas trwania przygotowania dla poszczególnych stanowisk określają załączniki nr 3 i 4 do rozporządzenia.

§ 5. Do odbycia przygotowania zawodowego może być dopuszczona osoba, która posiada:

- 1) dyplom lub świadectwo stwierdzające wymagane wykształcenie;
- 2) orzeczenie stwierdzające zdolność fizyczną i psychiczną do pracy na określonym stanowisku, wydane przez uprawnionego lekarza.

§ 6. 1. Przygotowanie zawodowe w celu uzyskania kwalifikacji wymaganych na poszczególne stanowiska organizuje pracodawca.

2. Jeżeli pracodawca nie ma możliwości zorganizowania przygotowania zawodowego w swoim przedsiębiorstwie, zawiera porozumienie z innym pracodawcą.

3. Pracodawca zobowiązany jest zapewnić osobie odbywającej przygotowanie zawodowe - indywidualny program przygotowania zawodowego oraz dzienniczek przygotowania zawodowego, zwany dalej „dzienniczkiem”, a także sprawować nadzór nad przygotowaniem zawodowym, wyznaczając osobę kierującą tym przygotowaniem.

4. Osoba kierująca przygotowaniem zawodowym powinna posiadać niezbędne kwalifikacje zawodowe, właściwe dla specjalności przygotowania zawodowego.

§ 7. 1. Przygotowanie zawodowe obejmuje:

- 1) szkolenie teoretyczne – polegające na zorganizowanym grupowym lub indywidualnym (w toku samokształcenia) zdobywaniu wiadomości w zakresie niezbędnym do wykonywania czynności na danym stanowisku pracy, określonym programem przygotowania zawodowego i programem szkolenia;
- 2) staż stanowiskowy – polegający na zapoznaniu kandydata z pracą na tych stanowiskach, których znajomość jest niezbędna do samodzielnego wykonywania czynności objętych przygotowaniem zawodowym;
- 3) szkolenie praktyczne – polegające na zorganizowanym zdobywaniu umiejętności praktycznych i poznania zakresu obowiązków poprzez wykonywanie czynności w określonej komórce organizacyjnej pracodawcy (na określonym stanowisku pracy) pod nadzorem wykwalifikowanego pracownika (opiekuna);
- 4) zajęcia próbne – polegające na samodzielnym wykonywaniu czynności lub ich części na stanowisku pracy pod nadzorem wykwalifikowanego pracownika (opiekuna).

§ 8. 1. Osoba odbywająca przygotowanie zawodowe dokumentuje jego przebieg w dzienniczku, w którym powinna w szczególności wymienić jednostki organizacyjne innego pracodawcy, w których odbywało się przygotowanie zawodowe, oraz:

- 1) dla stanowisk bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego - wymienić jednostki organizacyjne i obiekty eksploatacyjne, w których odbywało się przygotowanie zawodowe oraz zakres wykonywanych czynności;
- 2) dla stanowisk związanych z prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych oraz pojazdów kolejowych metra - wymienić również typy pojazdów kolejowych z napędem, na których odbywało się przygotowanie zawodowe oraz podać ilość przejechanych kilometrów na tych pojazdach.

2. Odbycie przygotowania zawodowego w jednostce organizacyjnej pracodawcy i w innej jednostce organizacyjnej, w której odbywało się przygotowanie potwierdza w dzienniczku kierownik danej jednostki.

§ 9. Pracodawca może skrócić czas trwania przygotowania zawodowego, wliczając okresy zatrudnienia na podobnych stanowiskach lub przygotowanie, które osoba ta odbyła zgodnie z programem nauczania w ukończonej szkole, pod warunkiem że zakres łącznego przygotowania jest zgodny z zakresem przygotowania wymaganym na danym stanowisku.

Rozdział 3

Sposób powoływania i tryb pracy komisji egzaminacyjnych stwierdzających kwalifikacje pracowników oraz wzór dokumentu stwierdzającego te kwalifikacje

§ 10. 1. W skład komisji egzaminacyjnej wchodzi:

- 1) przewodniczący posiadający wykształcenie wyższe, kwalifikacje zawodowe odpowiadające jednej ze specjalności osób egzaminowanych i co najmniej 5-letni staż pracy w danej specjalności;
- 2) co najmniej dwaj członkowie posiadający wykształcenie wyższe lub średnie, kwalifikacje zawodowe odpowiadające specjalności osób egzaminowanych i co najmniej 5-letni staż pracy w danej specjalności;
- 3) przedstawiciel innego pracodawcy, posiadający wykształcenie i kwalifikacje zawodowe określone w pkt 2, który może być członkiem komisji egzaminacyjnej w przypadku przeprowadzania egzaminu dla pracowników innego pracodawcy;
- 4) sekretarz komisji wyznaczony przez pracodawcę.

2. Przewodniczącego i członków komisji egzaminacyjnej powołuje i odwołuje - na wniosek pracodawcy - dyrektor oddziału terenowego Urzędu Transportu Kolejowego.

3. Wniosek o powołanie komisji egzaminacyjnej powinien zawierać informacje dotyczące wykształcenia i kwalifikacji posiadanych przez proponowanych kandydatów na przewodniczącego i członków komisji. Kopie dokumentów zawierających te informacje potwierdzone „za zgodność z oryginałem” przez osobę przyjmującą dokumenty, przechowuje pracodawca.

4. Obsługę administracyjną komisji egzaminacyjnej zapewnia pracodawca.

§ 11. 1. Egzamin kwalifikacyjny przeprowadza się na wniosek pracodawcy.

2. Wniosek o przeprowadzenie egzaminu kwalifikacyjnego składa się w jednostce organizacyjnej pracodawcy, przy którym została powołana komisja egzaminacyjna.

3. Do wniosku należy dołączyć następujące dokumenty osób egzaminowanych:

- 1) odpis dyplomu lub świadectwa ukończenia szkoły;
- 2) dzienniczek przygotowania zawodowego;
- 3) dowód uiszczenia opłaty za egzamin kwalifikacyjny, o ile jest ona wymagana;
- 4) kopię orzeczenia lekarskiego, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 2.

§ 12. Przewodniczący komisji egzaminacyjnej:

- 1) dopuszcza osoby zainteresowane do egzaminu kwalifikacyjnego, a w przypadku stwierdzenia braków we wniosku, o którym mowa w § 11, występuje bezzwłocznie o usunięcie wskazanych braków w terminie nie dłuższym niż 2 tygodnie;
- 2) wyznacza termin i miejsce egzaminu;
- 3) wyznacza członków komisji do przeprowadzenia egzaminu praktycznego oraz części pisemnej egzaminu teoretycznego, zwany dalej „zespołem egzaminacyjnym”;
- 4) wyznacza w porozumieniu z pracodawcą terminy egzaminów poprawkowych;
- 5) określa dla poszczególnych członków komisji zakres zagadnień egzaminacyjnych egzaminu ustnego;
- 6) zatwierdza na wniosek członków komisji tematy egzaminu praktycznego oraz części pisemnej i ustnej egzaminu teoretycznego;
- 7) powiadamia pisemnie właściwego dyrektora oddziału terenowego Urzędu Transportu Kolejowego o terminie i miejscu egzaminu.

§ 13. 1. Egzamin kwalifikacyjny przeprowadza się w okresie nie dłuższym niż 30 dni od dnia złożenia wniosku o przeprowadzenie egzaminu kwalifikacyjnego.

2. Osoba dopuszczona do egzaminu, co najmniej na 7 dni przed terminem egzaminu powinna być pisemnie, za potwierdzeniem odbioru, zawiadomiona o jego terminie i miejscu.

§ 14. 1. Egzamin kwalifikacyjny składa się z egzaminu praktycznego oraz z egzaminu teoretycznego.

2. Zakres przedmiotowy egzaminu kwalifikacyjnego na poszczególne stanowiska bezpośrednio związane z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego oraz prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych określa, z zastrzeżeniem ust. 3, załącznik nr 3 do rozporządzenia.

3. Zakres przedmiotowy egzaminu kwalifikacyjnego na poszczególne stanowiska bezpośrednio związane z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu na liniach metra oraz prowadzeniem pojazdów kolejowych metra, określa załącznik nr 4 do rozporządzenia.

§ 15.1. Egzamin praktyczny polega na sprawdzeniu umiejętności samodzielnego wykonania przez osobę egzaminowaną określonych czynności na danym stanowisku pracy.

2. Egzamin praktyczny przeprowadza się na stanowisku pracy w miejscu pracy lub w warunkach analogicznych do stanowiska i miejsca pracy.

3. Warunkiem dopuszczenia kandydata do zdawania egzaminu praktycznego jest ukończenie szkolenia teoretycznego, o ile jest ono wymagane w programie przygotowania zawodowego.

4. Egzamin praktyczny przeprowadza co najmniej dwuosobowy zespół egzaminacyjny posiadający kwalifikacje w zakresie specjalności osób egzaminowanych.

5. Z przebiegu egzaminu praktycznego zespół egzaminacyjny przeprowadzający egzamin sporządza protokół, w którym stwierdza wynik egzaminu.

6. Pozytywny wynik egzaminu praktycznego stanowi warunek dopuszczenia osoby egzaminowanej do egzaminu teoretycznego.

7. W przypadku uzyskania na egzaminie praktycznym wyniku negatywnego, przewodniczący komisji egzaminacyjnej wyznacza termin egzaminu poprawkowego. Egzamin poprawkowy praktyczny można zdawać tylko jeden raz w terminie nie krótszym niż 2 tygodnie.

§ 16. 1. Egzamin teoretyczny obejmuje sprawdzenie wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami dla danego stanowiska.

2. Egzamin teoretyczny składa się z egzaminu pisemnego i ustnego.

3. Egzamin pisemny może mieć formę pracy pisemnej lub testu.

§ 17.1. Tematy prac pisemnych lub zestawy testów egzaminu pisemnego opracowują członkowie komisji w zakresie przydzielonych im bloków tematycznych, a zatwierdza przewodniczący komisji egzaminacyjnej.

2. Do czasu rozpoczęcia egzaminu i ogłoszenia tematów, ich treść nie może być ujawniona.

3. Czas na napisanie pracy pisemnej nie powinien przekraczać 3 godzin.

§ 18.1. W przypadku formy testowej egzaminu pisemnego dla każdej egzaminowanej grupy osób poddawanych jednocześnie egzaminowi należy przygotować różne zestawy testów w liczbie nie mniejszej niż liczba zdających plus jeden.

2. Liczbę pytań testowych, nie mniejszą niż 30 pytań w zestawie, określa przewodniczący komisji egzaminacyjnej.

3. Czas trwania testowego egzaminu pisemnego nie może być dłuższy niż wynikający z pomnożenia liczby pytań testowych przez 3 minuty, przy 3 wariantach odpowiedzi.

4. Egzamin testowy uważa się za zdany, jeśli liczba uzyskanych punktów wynosi co najmniej 2/3 możliwych do uzyskania w zestawie testowym.

5. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu ustnego teoretycznego jest uzyskanie pozytywnego wyniku z egzaminu pisemnego.

6. Egzamin ustny przeprowadza komisja egzaminacyjna w pełnym składzie, z tym że poszczególni członkowie komisji zadają pytania w zakresie tematycznym określonym przez przewodniczącego.

7. W przypadku uzyskania negatywnego wyniku egzaminu teoretycznego przewodniczący komisji egzaminacyjnej, w porozumieniu z pracodawcą, określa termin egzaminu poprawkowego, nie wcześniej jednak niż po upływie 2 tygodni. Egzamin teoretyczny poprawkowy można składać dwa razy.

§ 19. 1. Z przebiegu egzaminu kwalifikacyjnego komisja egzaminacyjna sporządza i podpisuje protokół, w którym określa wyniki egzaminów uzyskane przez poszczególne osoby egzaminowane.

2. Komisja egzaminacyjna, na podstawie uzyskanego przez osobę egzaminowaną pozytywnego wyniku egzaminu, wydaje świadectwo złożenia egzaminu kwalifikacyjnego, z zastrzeżeniem ust. 3. Wzór świadectwa określa załącznik nr 5 do rozporządzenia.

3. W świadectwie kwalifikacyjnym dla prowadzącego pojazd trakcyjny określa się rodzaj trakcji.

4. Protokół, o którym mowa w ust. 1, przewodniczący komisji egzaminacyjnej przekazuje pracodawcy, a jego kopię - właściwemu dyrektorowi oddziału terenowego Urzędu Transportu Kolejowego.

5. Pracodawca prowadzi rejestr przeprowadzonych egzaminów oraz zapewnia przechowywanie dokumentacji z przeprowadzonych egzaminów.

§ 20.1. Pracodawca, na podstawie świadectwa złożenia egzaminu kwalifikacyjnego, uzyskaniu autoryzacji oraz zaliczonej jazdy próbnej, wydaje dla prowadzących określone rodzaje pojazdów kolejowych – prawo kierowania pojazdem kolejowym lub pociągiem metra. Wzory prawa kierowania określają odpowiednio załączniki nr 6 i 7 do rozporządzenia.

2. Pracodawca prowadzi rejestr wydanych praw kierowania pojazdami kolejowymi, o których mowa w ust. 1.

§ 21.1. Pracodawca obowiązany jest dokonać autoryzacji dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach, o których mowa w załączniku 1 i 2 do rozporządzenia.

2. Autoryzacji należy poddać pracownika, o którym mowa w ust. 1, w następujących przypadkach:

- 1) przed dopuszczeniem do wykonywania samodzielnie czynności na danym stanowisku pracy;
- 2) zmiany miejsca pracy, typu pojazdu kolejowego lub gdy przerwa na stanowisku w danym miejscu pracy trwała dłużej niż 6 miesięcy;
- 3) wprowadzenia zmian organizacyjnych i technicznych mających wpływ na sposób wykonywania czynności na stanowisku w danym miejscu pracy.

3. Uzyskanie autoryzacji powinno być poprzedzone przeszkoleniem praktycznym na stanowisku w miejscu pracy. Pracodawca przeprowadza autoryzację uwzględniając doświadczenie zawodowe pracownika oraz warunki w miejscu pracy.

4. Do zakresu autoryzacji dla stanowisk: pomocnik prowadzącego pojazd trakcyjny, prowadzący pojazd trakcyjny, prowadzący maszyny do kolejowych robót budowlanych, kierownik pociągu towarowego, pasażerskiego oraz gospodarczego i roboczego – należy dodatkowo wykonanie obowiązkowych jazd w czynnej kabinie pojazdu kolejowego w różnych porach doby oraz znajomość odcinków linii kolejowych; programy tych jazd ustala pracodawca.

5. Pracodawca prowadzi kontrolę znajomości odcinków linii kolejowych przez pracowników, o których mowa w ust. 4.

6. Brak autoryzacji uniemożliwia dopuszczenie pracownika do wykonywania czynności przewidzianych na stanowisku pracy, z zastrzeżeniem § 30.

§ 22.1. Pracodawca wydaje pracownikom zatrudnionym na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych, dokument uprawniający do wykonywania tych czynności. Wzór dokumentu określa załącznik nr 8 do rozporządzenia.

2. Pracodawca prowadzi rejestr wydanych dokumentów, o których mowa w ust. 1.

§ 23.1. Pracodawca organizuje doskonalenie zawodowe i egzaminy okresowe pracowników zatrudnionych na stanowiskach pracy, o których mowa w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia - nie rzadziej niż raz na 4 lata.

2. Egzamin okresowy należy przeprowadzać w formie testu.

3. Liczbę pytań testowych, nie mniejszą niż 30 w zestawie określa przewodniczący komisji egzaminacyjnej powoływanej przez pracodawcę w składzie, o którym mowa w § 10 ust. 1.

4. Czas trwania testowego egzaminu pisemnego nie może być dłuższy niż wynikający z pomnożenia liczby pytań testowych przez 3 minuty, przy 3 wariantach odpowiedzi.

5. Egzamin testowy uważa się za zdany, jeśli liczba uzyskanych punktów wynosi co najmniej 2/3 możliwych do uzyskania w zestawie testowym.

6. Z egzaminu okresowego nie wystawia się oceny. Komisja określa egzamin jako zdany lub nie zdany (wynik negatywny).

7. W przypadku uzyskania na egzaminie okresowym wyniku negatywnego, pracodawca określa termin egzaminu poprawkowego. Poprawkowy egzamin okresowy można składać dwa razy.

§ 24. Jeżeli pracodawca nie ma warunków do organizowania doskonalenia zawodowego pracowników lub przeprowadzania egzaminów okresowych, obowiązany jest skierować w tym celu pracownika do innego pracodawcy lub wyspecjalizowanej jednostki szkoleniowej.

§ 25.1. Egzamin weryfikacyjny jest praktycznym i teoretycznym (pisemnym i ustnym) sprawdzeniem wiadomości i umiejętności pracownika, który posiadając odpowiedni zdany egzamin kwalifikacyjny albo licencje maszynisty i świadectwo maszynisty, ubiega się o ponowne dopuszczenie do pracy na stanowisko, o którym mowa w załączniku nr 1 i 2 do rozporządzenia.

2. Egzamin weryfikacyjny o ponowne dopuszczenie do pracy, o którym mowa w ust. 1, przeprowadza się w przypadku, gdy:

- 1) pracownik został odsunięty od pracy:
 - a) po każdej przerwie w pracy spowodowanej wypadkiem kolejowym,
 - b) na skutek stwierdzonych uchybień w pracy mogących spowodować zagrożenie bezpieczeństwa ruchu kolejowego;
- 2) ciągła przerwa w pracy na danym stanowisku pracy trwała dłużej niż 12 miesięcy lub pracownik nie uzyskał wyniku pozytywnego na egzaminie okresowym.

3. Przed złożeniem wniosku o skierowanie pracownika na egzamin weryfikacyjny pracodawca kieruje pracownika do odbycia zajęć próbnych na stanowisku pracy, którego dotyczy egzamin weryfikacyjny, określając czas, termin i miejsce przeprowadzenia tych zajęć oraz opiekuna.

4. Egzamin weryfikacyjny przeprowadza się na wniosek pracodawcy.

5. Wniosek o przeprowadzenie egzaminu weryfikacyjnego składa się w jednostce organizacyjnej pracodawcy, przy którym została powołana komisja egzaminacyjna.

6. Do wniosku należy dołączyć:

- 1) dowód uiszczenia opłaty za egzamin, o ile jest ona wymagana;
- 2) kopię orzeczenia lekarskiego, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 2;

3) kopię świadectwa ostatniego egzaminu kwalifikacyjnego.

7. Egzamin weryfikacyjny przeprowadza komisja egzaminacyjna. Przepisy § 10, 12 i 14 – 19 stosuje się odpowiednio.

§ 26. Złożenie egzaminu kwalifikacyjnego, weryfikacyjnego, okresowego i autoryzacji odnotowuje się w rejestrze egzaminów prowadzonym przez pracodawcę.

§ 27.1. Za przeprowadzenie egzaminu kwalifikacyjnego i weryfikacyjnego, o których mowa w § 11 i § 25 oraz egzaminów kwalifikacyjnych poprawkowych, o których mowa w § 18 ust. 7, kierujący wnioskiem ponosi opłatę egzaminacyjną w wysokości 10 % minimalnego wynagrodzenia za pracę za każdą osobę zgłoszoną do egzaminu, z zastrzeżeniem ust. 3.

2. Opłatę, o której mowa w ust. 1, wnosi się na rachunek pracodawcy, przy którym działa komisja egzaminacyjna.

3. Nie ponosi opłaty egzaminacyjnej pracodawca, przy którym powołana została komisja egzaminacyjna.

§ 28.1. Za udział w pracach komisji egzaminacyjnych, o których mowa w § 10, przysługuje wynagrodzenie, którego wysokość ustala się w zależności od liczby egzaminowanych.

2. Łączna wysokość wynagrodzenia komisji egzaminacyjnej powinna wynosić nie więcej niż 70% kwoty wyliczonej, jako iloczyn liczby osób egzaminowanych oraz stawki opłaty egzaminacyjnej, o której mowa w § 27 ust. 1.

3. Wynagrodzenie przewodniczącego komisji egzaminacyjnej jest o 50% wyższe niż członka komisji.

Rozdział 4

Ocena zdolności fizycznych i psychicznych pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, jednostki uprawnione oraz tryb orzekania o tej zdolności

§ 29.1. Zasady oceny zdolności fizycznych i psychicznych pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych, wraz z charakterystyką tych stanowisk, określeniem wymogów zdrowotnych dotyczących kategorii wzroku i słuchu oraz terminów badań okresowych na poszczególnych stanowiskach pracy i tryb orzekania o tej zdolności, określa załącznik nr 9 do rozporządzenia.

2. Wzory orzeczeń lekarskich określają załączniki nr 10 i 11 do rozporządzenia.

3. Jednostkami uprawnionymi do oceny zdolności fizycznych i psychicznych pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych są jednostki, będące komórkami organizacyjnymi Kolejowego Zakładu Medycyny Pracy i Centrum Naukowego Medycyny Kolejowej.

4. Lekarze posiadający specjalizację w dziedzinie okulistyki oraz lekarze posiadający specjalizację w dziedzinie otorynolaryngologii lub laryngologii, zwani dalej „lekarzami laryngologami” przeprowadzający specjalistyczne badania profilaktyczne pracowników zatrudnionych na stanowiskach wymienionych w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia, powinni posiadać kwalifikacje określone w przepisach o służbie medycyny pracy.

5. Psycholodzy dokonujący oceny zdolności psychologicznej do pracy na stanowiskach wymienionych w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia powinni posiadać kwalifikacje określone w przepisach o służbie medycyny pracy.

Rozdział 5

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 30. Pracownicy, którzy w dniu wejścia w życie rozporządzenia wykonują czynności na stanowiskach określonych w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia i do wykonywania tych czynności zostali dopuszczeni na podstawie dotychczasowych przepisów, zachowują nadal uprawnienia do wykonywania tych czynności, z zastrzeżeniem § 23 - 25.

§ 31. Pracownicy, którzy w dniu wejścia w życie rozporządzenia wykonują czynności na stanowiskach określonych w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia i posiadają zdolność fizyczną i psychiczną stwierdzoną zaświadczeniem lekarskim wydanym na podstawie dotychczasowych przepisów, zachowują nadal tę zdolność do czasu następnego badania, którego termin wynika z przepisów rozporządzenia.

§ 32. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia³⁾.

MINISTER INFRASTRUKTURY

¹⁾ Minister Infrastruktury kieruje działem administracji rządowej – transport, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Infrastruktury (Dz. U. Nr 216, poz. 1594).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 176, poz. 1238 i Nr 191, poz. 1374 z 2008 r. Nr 59, poz. 359, Nr 144, poz. 902, Nr 206, poz. 1289 i Nr 227, poz. 1505 oraz z 2009 r. Nr 1, poz. 3, Nr 18, poz. 97, Nr 19, poz. 100, Nr 98, poz. 817, Nr 115, poz. 966, Nr 157, poz. 1241 i Nr 214, poz. 1658.

³⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 16 sierpnia 2004 r. w sprawie wykazu stanowisk bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego i warunków, jakie powinny spełniać osoby zatrudnione na tych stanowiskach oraz prowadzący pojazdy kolejowe (Dz. U. Nr 212, poz. 2152 z późn. zm.).

Uzasadnienie

Projekt rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie wykazu stanowisk bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych oraz pojazdów kolejowych metra i warunków, jakie powinni spełniać zatrudnieni na tych stanowiskach, stanowi realizację upoważnienia wynikającego z art. 22d ust. 3 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym, w związku z transpozycją tzw. „trzeciego pakietu kolejowego”.

Transpozycja trzeciego pakietu kolejowego, w tym dyrektywy 2007/59/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie przyznawania uprawnień maszynistom prowadzącym lokomotywy i pociągi w obrębie systemu kolejowego Wspólnoty, spowodowała, że warunki, jakie powinni spełniać maszyści prowadzący pociągi lub pojazdy kolejowe są przedmiotem oddzielnej regulacji.

Spod działania ww. dyrektywy 2007/59/WE, zgodnie z jej przepisami art. 2 zostali wyłączeni maszyści. Dlatego warunki, jakie powinni oni spełniać są określone w odrębnym rozporządzeniu.

W rozporządzeniu określono wykaz stanowisk bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych oraz pojazdów kolejowych metra.

Na stanowiskach tych mogą być zatrudnione osoby posiadające m. in.:

- 1) wymagane wykształcenie, określone dla danego stanowiska,
- 2) wymagany na danym stanowisku staż pracy i odbyte przygotowanie zawodowe, oraz zdany egzamin kwalifikacyjny, stwierdzony świadectwem złożenia egzaminu kwalifikacyjnego,
- 3) zdolność fizyczną i psychiczną potwierdzoną orzeczeniem lekarskim.

W rozporządzeniu przewidziano, że przygotowanie zawodowe do uzyskania kwalifikacji wymaganych na poszczególne stanowiska organizuje pracodawca. Pracodawca wyznacza również osobę kierującą przygotowaniem zawodowym posiadającą niezbędne kwalifikacje zawodowe, właściwe dla specjalności przygotowania zawodowego.

Przygotowanie zawodowe obejmuje:

- szkolenie teoretyczne polegające na zdobywaniu wiedzy w zakresie niezbędnym do wykonywania czynności na danym stanowisku,
- staż stanowiskowy, który jest zapoznaniem kandydata z pracą na danym stanowisku,
- szkolenie praktyczne, które jest zorganizowaną formą zdobywania umiejętności praktycznych i poznania zakresu obowiązków poprzez wykonywanie czynności w określonej komórce organizacyjnej pracodawcy pod nadzorem wykwalifikowanego pracownika,
- zajęcia próbne, podczas których osoba odbywająca przygotowanie zawodowe pod nadzorem wykwalifikowanego pracownika wykonuje samodzielnie niektóre lub wszystkie czynności wchodzące w zakres określonego stanowiska pracy.

Po zakończeniu przygotowania zawodowego w wymiarze określonym w projekcie na wniosek pracodawcy lub osoby zainteresowanej w jednostkach organizacyjnych, przy których została powołana komisja egzaminacyjna przeprowadzany jest egzamin kwalifikacyjny.

Egzamin kwalifikacyjny składa się z egzaminu praktycznego przeprowadzanego na stanowisku pracy oraz z egzaminu teoretycznego, obejmującego sprawdzenie wiadomości i umiejętności wymaganych dla poszczególnych stanowisk, określonych w rozporządzeniu.

Rozporządzenie określa sposób powoływania, skład, wymagania kwalifikacyjne w odniesieniu do przewodniczącego i członków komisji egzaminacyjnej adekwatne do specyfiki stanowisk osób egzaminowanych, tryb pracy komisji, wysokości opłat związanych ze stwierdzeniem kwalifikacji oraz sposób uiszczania tych opłat, wzór dokumentu stwierdzającego te kwalifikacje oraz zasady wynagradzania osób wchodzących w skład komisji egzaminacyjnych.

Projekt zawiera przepis na podstawie którego pracodawca wydawał będzie prawo kierowania pojazdem kolejowym i prawo kierowania pociągiem metra.

Projekt przewiduje obowiązek poddawania pracowników zatrudnionych na stanowiskach, o których mowa w rozporządzeniu autoryzacji przed dopuszczeniem do wykonywania samodzielnie czynności na danym stanowisku pracy, zmiany miejsca pracy, typu pojazdu kolejowego, gdy przerwa na stanowisku w danym miejscu pracy trwała dłużej niż 6 miesięcy lub zmiany warunków technicznych

technologicznych w miejscu pracy. Autoryzację należy odnotować w rejestrze egzaminów prowadzonym przez pracodawcę.

W projekcie wprowadzono również wzór dokumentu, który będą obowiązani posiadać na stanowisku pracy i okazywać uprawnionemu organowi, pracownicy o których mowa w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

Projekt przewiduje, że po każdej przerwie w pracy spowodowanej wypadkiem kolejowym, stwierdzenia poważnych uchybień przy wykonywaniu obowiązków pracowniczych mogących spowodować zagrożenie bezpieczeństwa ruchu kolejowego lub przerwy w pracy dłuższej niż 12 miesięcy, pracodawca zobowiązany jest pracowników zatrudnionych na stanowiskach, o których mowa w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia poddać egzaminowi weryfikacyjnemu.

Rozporządzenie określa również zasady oceny zdolności fizycznych i psychicznych pracowników, o których mowa w rozporządzeniu oraz tryb orzekania o tej zdolności.

Do oceny zdolności fizycznych i psychicznych pracowników i wydawania orzeczeń o tej zdolności właściwi są uprawnieni lekarze zatrudnieni w komórkach organizacyjnych Kolejowego Zakładu Medycyny Pracy i komisje lekarskie w kolejowych ośrodkach medycyny pracy oraz w Centrum Naukowym Medycyny Kolejowej.

Natomiast psycholodzy dokonujący oceny zdolności psychologicznej do pracy na stanowiskach wymienionych w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia powinni odbyć przeszkolenie w jednostkach organizacyjnych służby medycyny pracy PKP S.A. w zakresie czynników ryzyka i szczególnych wymogów sprawności psychicznych w transporcie kolejowym oraz metodyki badań psychologicznych.

Pracownik lub pracodawca, który nie zgadza się z orzeczeniem wydanym przez uprawnionego lekarza będzie mógł w trybie określonym w projekcie wystąpić z wnioskiem o przeprowadzenie ponownego badania.

Pracownik lub pracodawca, który nie zgadza się z orzeczeniem wydanym przez komisję lekarską będzie mógł w trybie określonym w projekcie wystąpić z wnioskiem o przeprowadzenie ponownego badania przez określone w projekcie komisje lekarskie. Orzeczenia wydane w trybie odwoławczym są ostateczne.

W rozporządzeniu przewidziano również, że pracownicy, którzy w dniu wejścia w życie rozporządzenia wykonują czynności na stanowiskach określonych w

projekcie i do wykonywania tych czynności zostali dopuszczeni na podstawie dotychczasowych przepisów zachowują nadal uprawnienia do wykonywania tych czynności, bez obowiązku dopełnienia warunków dotyczących wykształcenia, stażu pracy, przygotowania zawodowego i egzaminów kwalifikacyjnych, określonych w projekcie.

Również pracownicy, którzy w dniu wejścia w życie rozporządzenia wykonują czynności na ww. stanowiskach określonych w rozporządzeniu i posiadają zdolność fizyczną i psychiczną stwierdzoną zaświadczeniem lekarskim wydanym na podstawie dotychczasowych przepisów, zachowują nadal tę zdolność do czasu następnego badania, którego termin wynika z przepisów rozporządzenia.

Projekt nie podlega notyfikacji Komisji Europejskiej, zgodnie z § 12 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 z późn. zm.).

Projekt nie podlega konieczności przedstawiania właściwym organom lub instytucjom Unii Europejskiej, o czym mowa w § 12a uchwały nr 49 Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów.

Zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414) projekt rozporządzenia zostanie udostępniony na stronach urzędowego informatora teleinformatycznego – Biuletynu Informacji Publicznej.

Ocena Skutków Regulacji

1. Podmioty, na które oddziałują projektowane regulacje

Projektowane rozporządzenie oddziałuje na podmioty zarządzające infrastrukturą kolejową, przewoźników kolejowych, warszawskie metro, użytkowników bocznic kolejowych oraz przedsiębiorców wykonujących przewozy w obrębie bocznic kolejowych.

2. Konsultacje społeczne.

W trakcie prac nad projektem zostały przeprowadzone konsultacje z Urzędem Transportu Kolejowego, Państwową Komisją Badania Wypadków Kolejowych, Instytutem Kolejnictwa, ze spółkami Grupy PKP, Przewozami Regionalnymi Sp. z o.o., Kolejami Mazowieckimi - KM Sp. z o.o., Szybką Koleją Miejską Sp. z o.o., Metrem Warszawskim oraz z Izbą Gospodarczą Transportu Lądowego zrzeszającą podmioty gospodarcze i placówki naukowe w Sekcji Wagonów i Spedycji oraz Sekcji Przewoźników Kolejowych. Projekt dotyczy spraw pracowniczych objętych art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 854 z późn. zm.), był przedmiotem konsultacji z organizacjami związków zawodowych.

Uwagi do projektu zgłosiły: Urząd Transportu Kolejowego, Instytut Kolejnictwa, PKP S.A., PKP Polskie Linie Kolejowe S.A., PKP CARGO S.A., Izba Gospodarcza Transportu Lądowego, Koleje Mazowieckie – KM sp. z o.o., Przewozy Regionalne sp. z o.o., Szybka Kolej Miejska Sp. z o.o., Rada Krajowa Związku Zawodowego Dyżurnych Ruchu PKP, Sekcja Krajowa Kolejarzy „Solidarność”. Uwzględniono większość uwag dotyczących kwestii redakcyjnych i stylistycznych.

Uwzględniono m.in. uwagę.:

- Instytutu Kolejnictwa dotyczącą uzupełnienia przepisu § 4 ust. 1 wymagań kwalifikacyjnych o konieczność uzyskania autoryzacji do pracy na danym stanowisku,
- Urzędu Transportu Kolejowego, Przewozów Regionalnych i Kolei Mazowieckich, dotyczącą dodania w § 19 przepisu zobowiązującego do określania rodzaju trakcji w świadectwie kwalifikacyjnym dla prowadzącego pojazd trakcyjny.

- PKP PLK S.A. dotyczącą dodania w załączniku nr 3 w odniesieniu do stanowiska „9. Toromistrz” w części I wariantu B, dla kandydatów z wykształceniem średnim (bez określenia tytułu specjalności),
- PKP PLK S.A. dotyczącą zmiany w załączniku nr 3 w odniesieniu do stanowiska „12. Dróżnik przejazdowy” w części II zakresu tematycznego stażu stanowiskowego, ze względu na zakres egzaminu i wagę tych zagadnień w pracy dróżnika przejazdowego,
- Sekcji Krajowej Kolejarzy „Solidarność”, dotyczącą zmiany w § 27 ust. 1 opłaty egzaminacyjnej za każdą osobę zgłoszoną do egzaminu z „wysokości 90 PLN” na „wysokość 10 % minimalnego wynagrodzenia za pracę”.

Nie uwzględniono natomiast wniosku Sekcji Krajowej Kolejarzy „Solidarność” dotyczącego ujęcia w wykazie stanowisk załącznika nr 1 stanowiska maszynisty pojazdów trakcyjnych, pomocnika maszynisty pojazdów trakcyjnych, maszynisty zakładowego, ponieważ byłoby to niezgodne z art. 22b ust. 2 ustawy o transporcie kolejowym.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Wejście w życie rozporządzenia nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Brak wpływu.

4. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Wejście w życie rozporządzenia nie wpływa na rynek pracy oraz konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki, a także sytuację i rozwój regionalny.

5. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów.

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionów.

6. Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej.

Projekt jest zgodna z prawem Unii Europejskiej.

T40-020-12-23